

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

спеціальності 027 Фізична терапія, ерготерапія

2019 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Бердянським державним педагогічним університетом
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Расторгуєва І.С., ст. викладач кафедри біології, здоров'я
людини та фізичної реабілітації.

Обговорено та рекомендовано до видання методичною радою факультету фізичної культури,
спорту та здоров'я людини

«20» серпня 2019 року, протокол № 8

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей» є сучасні технології, які можуть використовуватися в роботі з дітьми, що мають проблеми в розвитку, навчанні, поведінці.

Міждисциплінарні зв'язки: Анатомія і фізіологія людини, реабілітаційні технології при порушеннях опорно-рухового апарату, інклюзивна освіта, психологічний супровід в реабілітації з основами психофізіології.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “ Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей ” є сформувати у студентів базові знання із застосування тілесно-орієнтованих практик, які можуть використовуватися в роботі з дітьми, що мають проблеми в розвитку, навчанні, поведінці та методик, таких як ерготерапія, сенсорна інтеграція, мозочкова стимуляція, сенсомоторна корекція, освітня кінезіологія.; знання загальних теоретичних положень і принципів роботи з зазначеними методами, використання гри та вправи, спеціального обладнання.

1.2. Завдання дисципліни:

1. Вивчення завдань і принципів реабілітації при вадах розвитку дітей;
2. Ознайомлення з методиками, які застосовуються при виявленні та корекції порушень розвитку дитини.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентостей:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/ догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 04. Застосовувати знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів корекційно-реабілітаційної роботи.

ПР 07. Тракувати інформацію про наявні у пацієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і не вербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Технології корекції при вадах розвитку дітей грудного віку (до 1 року життя).

Фізіологічні особливості дітей грудного віку. Морфологічні та функціональні особливості нервової системи, кісткової системи. Вікові зміни в системі крові. Морфологічні зміни та основні функціональні параметри серцево-судинної та дихальної систем дітей першого року життя.

Змістовий модуль № 2. Технології корекції при вадах розвитку дітей грудного віку (до 1 року життя).

Лікувальна фізична культура для дітей групи ризику і хворих першого року життя. Природні та при формовані фізичні фактори у реабілітації хворих дітей першого року життя. Методика оздоровчого плавання дітей першого року життя по Фірсову З. П.

Змістовий модуль № 3 . Реабілітаційні технології при вадах розвитку ОРА дітей першого року життя.

Реабілітація дітей з вродженою дисплазією кульшового суглобу і вивиху стегна. Фізична реабілітація дітей з вродженою м'язовою кривошиєю. Клінічний перебіг захворювання. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.

Змістовий модуль № 4 Технології корекції при вадах розвитку дітей.

Методика: Вправа та рух. (РЕКіР). Загальна характеристика методики. Застосування ігрової методики для гармонійного розвитку малюка. Реабілітаційні технології при вадах розвитку ОРА. Завдання, засоби та форми ЛФК при порушеннях постави та сколіозі. Методика проведення занять при дефектах постави та сколіозі. Завдання, засоби та форми ФВ при плоскостопості. Методика проведення занять при плоскостопості. Профілактика порушень постави та плоскостопості.

Змістовий модуль № 5 Реабілітаційні технології при вадах зору та слуху у дітей.

Загальні відомості про глухоту. Завдання та засоби ЛФК при дефектах слуху. Особливості корекційно-педагогічної роботи з глухими дітьми. Стан розвитку рухової активності дітей з вадами слуху. Особливості лікувальної фізичної культури для осіб із порушеним слухом у різному віці. Загальні відомості про зір та основні вади зору. Завдання ЛФК при вадах зору. Засоби профілактики порушень зору. Особливості методики ФВ при вадах зору. Стан фізичного розвитку дітей різного віку з вадами зору. Особливості лікувальної фізичної культури для осіб із порушеним зором у різному віці.

Змістовий модуль № 6 Реабілітаційні технології дітей з порушенням мовлення.

Сучасні методики в реабілітації дітей з мовленнєвими порушеннями. Дихальні методики в оздоровленні дітей з порушенням мовлення.

Змістовий модуль № 7 Теорія сенсорної інтеграції та методики її практичного застосування.

Сенсомоторний розвиток дитини в період дошкілля. Сприймання як базовий пізнавальний процес довкілля дитиною. Участь нервової системи у пізнаванні світу дитиною: рецептори, провідні шляхи, проекційні зони. Характер та розвиток перцептивних дій. Теорія сенсорної інтеграції. Порушення сенсорної інтеграції. Виявлення порушень сенсорної інтеграції.

Змістовий модуль № 8 Теорія сенсорної інтеграції та методики її практичного застосування.

Теорія сенсорної інтеграції. Порушення сенсорної інтеграції. Виявлення порушень сенсорної інтеграції. Порушення тактильного сприйняття. Порушення зорового сприйняття. Порушення слухового сприйняття. Порушення сенсорної інтеграції у дітей з аутизмом. Методики сенсомоторної корекції. Методика

стимуляції мозочку. Теорія та обґрунтування методики. Програма Learning Breakthrough (Balometrics). Обладнання. Вправи, націлені на стимуляцію мозочку.

3. Рекомендована література

Базова :

1. Баннікова Р.О. Сучасні підходи до проблеми комплексної реабілітації слабозорих дітей шкільного віку / Р.О. Баннікова, Р.С. Бутов // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 3. – С. 47-51.

2. Бутов Р.С. Характеристика функціонального стану слабозорих дітей шкільного віку в умовах спеціалізованого навчального закладу / Р.С. Бутов // Молода спортивна наука України. – 2013. – Т.3 – С. 40-45.

4. Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посібн. / Денисенко Н.Ф., Лиходід Л.В., Лупінович С.В., Михайліченко А.Ф. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. - 160 с.

5. Закон України Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Документ 2961-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2020, підстава - 2671-VIII.

6. Левченко В.А. Фізична реабілітація в дитячому віці: навч. посіб. / В.А. Левченко, І.П. Вакалюк, В.М. Бондаренко, В.М. Макота, Н.П. Гайналь; Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника; Івано-Франківський нац. мед. ун-т. - Івано-Франківськ: Видавн. ц-р Івано-Франківського нац. мед. ун-ту, 2009. - 542 с.

7. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. - К: Олімпійська література, 2000. – 424с.

Допоміжна:

8. Борщевська Л.В., Зіброва А.В., Іванова І.Б. та ін. На допомогу батькам, що мають дітей з особовими потребами. - К.: Український інститут соціальних досліджень, 1999.- 79с.

9. Бутов Р.С. Комплексная программа физической реабилитации для слабовидящих детей 13-15 лет / Р.С. Бутов // Инновационные образовательные технологии. – 2014. – № 2. – С. 80-84.

10. Вавіна Л.С. Навчання та реабілітація дітей і молоді з порушеннями зору / Л.С. Вавіна, Т.А. Жук // Дефектологія. – 1997. – № 3. – С. 39- 41.

11. Концепція спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні // Дефектологія. – 1996. - № 1. - С. 2-14.

12. Краузе Е.Н. Логопедический массаж и артикуляционная гимнастика: Практическое пособие / Е.Н. Краузе. - 2-е изд.- СПб: Корона принт, 2005. – 80 с.

13. Отрох Т. Фізіотерапевтична допомога дітям-логопатам / Тетяна Отрох // Дефектолог. – 2008. - № 2. – С. 29-30

4. Методи навчання:

Словесні: проблемний виклад лекції, бесіда, дискусія, мозковий штурм тощо.

Наочні: спостереження, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: вправи, практичні роботи, розв'язування професійно-зорієнтованих ситуацій тощо.

Методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

Метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу.

Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу; метод опори на життєвий досвід здобувачів.

Метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; метод письмового контролю; метод тестового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

6. Система оцінювання: накопичувальна бально-рейтингова

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F з обов'язковим повторним вивченням ОК